

instar urere ajunt. Mox ille caput aggravat, nec diu illum effodere possunt: Nam si interdum fructum & à pico Martio colligere quis videatur, oculis periclitabitur, Radicem autem secanti sedes procidit.

Tale periculum hîc non metuumdum est, sed collectio sine noxa fieri potest, pro colligentis lubitu cum voluptate.

CAPUT V.

QUALITATES ET VIRTUTES
JUNIPERI EJUSQUE PARTIUM
CONSIDERAT.

JUNIPERI qualitates nunc attingere ordinis postulat ratio, quoniam verò Juniperus diversas partes considerandas habet, & diversimodè illæ considerandæ veniunt.

*Ligni
qualitates.*

Lignum Juniperinum calidum! & ficcum esse gradu tertio, omnes ferè consentiunt Botanici, id quod & *Galenus* affirmat lib. 6. de simpl. med. facultat. p. m. 1072.

*Baccarum
qualitates.*

Baccarum Juniperi temperamentum *Sebrödero* lib. 4. Pharmacop. Med: Chym. p. 88. calidum est gradu tertio, & ficcum gradu secundo, *Galeno* verò citato loco. ut & *Sennerto* lib. V. Inst. part. 1. sect. 1. cap. 3. ficcum gradu primo.

Gumma-

Gummi Juniperinum, Sandaraca Arabum

rabum seu Vernix dictum, calidum itidem *is quali-*
 & siccum est *Schrödero* gradu primo, *Ma-*
caso lib. 2. promptuar. mater. med. cap. 3.
sect. 1. & 3. calidum est gradu secundo &
 siccum gradu tertio. *Sennerto* locò allegatò
 calidum est & siccum gradu quarto, Aliis
 calidum & siccum est gradu secundo.
 Et tantum de *qualitatibus.*

De VIRTUTIBUS *Juniperi* ejusque
 partium acturi unde ordiamur nesci-
 mus, ubi finiamus ignoramus, cum illa-
 rum tot actantæ sint, ut pro merito illas
 commendare vix licitum sit, non enim
 solum sedentibus requiem, sed & ve-
 scentibus saturitatem, major præsertim
Juniperus, imò ægrotantibus sanitatem,
 & mortuis incorruptibilitatem conci-
 liare conatur, ut proinde *Panacea*, licet
 talem dari à multis dubitetur, haud in-
 commodè dici mereatur. Si enim Di-
 gestivum expetas, si Diaphoreticum
 optes, si Diureticum cupias, si Bezoar-
 dicum desideres, si cephalicum, si oph-
 thalmicum, si oticum, si pectorale, si sto-
 machicum, si hepaticum, si hystericum,
 si nephriticum, si antiarthriticum medi-
 camentum efflagites, en in *Junipero* invenis
 solatium & auxilium, quid multa? Vino
 vendibili non opus est suspenso hedera,
 ideoque & *Juniperum* ulteriori commen-
 datione non prosequar, sed cujuslibet,
 vires

Vires Ja-
 niperi.

vires suas & virtutes tentare & experiri qui cupit, iudicio relinquam, cum & ex sequentibus patebit, quantis polleat viribus *Nobilissima nostra Juniperus*, ideò verè *Ambrosius*, allegante *Ursino*

Commoda Juniperi sunt plurima, at omnia Christus

Janua, mensa, quies, Vis, medicina, salus. Arboret. Bibl. cap. citat.

In primis autem consideratione dignum est, quòd *Juniperus* quanta quanta sit, nil nisi utilitas sit, cum nihil planè in illà inveniatur, quòd usibus humanis non sit accommodatum.

Sic in totà substantià *frutex* suffituum loco usurpatur, sicut illà regnante pestilenti contagio *Venerandus senex Hippocrates* usus est in *Insulâ Coo*, ubi iussit, ut incolæ illius ubivis locorum *Juniperi* frutices colligerent, comburerent omnesque plateas domique partes illis perfumarent, id quod tantæ operationis fuit, ut in toto hujus *Insulæ* districtu nemo hac lue fuerit infectus aut mortuus. Sic & hodiè quoque integri *rami Juniperini* ad suffitus crebrò adhibentur, cum non jucundum solùm præbere soleant odorem, sed in aëris etiam purificatione & emendatione commodum præstent non contemnendum, quin & hunc suffitum animalia venenata fugere & fuga-

*Fruticum
Juniperi-
marum.
Vires.*

& fugare asserat *Tabernamonanus* in *Urbe
net Buch* p. m. 561. Hinc etiam nonnulli
in ea sunt opinione, ut putent, *Draconem*,
custodem aurei velleris, remedio ex ramo
Juniperino confectio soporatum fuisse,
hancque tradit rationem saepe citatus *Ur-
sius* cur *Medea Juniperi ramo* uti volue-
rit contra *Draconem*, non quod venena-
ta sit *Juniperus* aut soporifera, sed quod
venenis resistat, sicque *Jafonem* a vene-
no tutum conservaverit.

CORTEX *Juniperi* singularis prædi-
catur efficacæ & adstrictionis, unde
præsentaneam in nimio mensium fluxu
præstare operam testis est jam citatus
Taberemont. lib. cit. p. 385. & 414.

Corticis
Juniperini
Vires.

LIGNUM JUNIPERINUM pluribus sca-
tet utilitatibus, in genere dicitur esse
cephalicum nervosumque genus insi-
gniter roborare, unde rasura ejus in cu-
cuphis haud infrequenter adhibetur, re-
ferente *Schrödero loc. citato.* & præparata
ex ligno, quorum multas exhibet formu-
las, in dictis affectibus præsentaneam
præstant operam, quin & quajaci virtu-
tem æmulari dicat *J. C. Claudinus d. in-
gress. ad infirm.*

Ligni Ju-
niperini
vires.

BACCAS *Juniperi* quod attinet ea-
rum virtus nobilissima est & variè ab
Autoribus commendantur in quam-
plurimis corporis humani affectibus.

Baccarum
Juniperi
Virtutes.

Sper-

Sperlingius lib. 7. Inst. Phys. cap. 7. p. 1048
Juniperi, inquit, *bacca* stomacho utiles
 sunt, ficcant & calefaciunt & contra pe-
 ctoris vitia, ut tussim & inflationes va-
 lent.

Johannes Renodeus lib. de mater. med.
sect. 6. cap. 31. p. 260. ita de illis differit:
Bacca Juniperi calefaciunt, stomacho
 profunt, urinam movent, crassos & visci-
 dos humores expurgant, contra infla-
 tiones, tormina, serpentum iclus, tussim,
 pectoris vitia utiliter dantur & antido-
 tis convenientissimè admiscentur.

Inprimis *Bacca Juniperi* insignem
 usum obtinent in maligno & pestifero
 aëre indeque natis affectibus adhibitæ
 tantique pretii æstimatæ, ut juxta *Belloni*
Dialog. de balsamo cap. 6. pag. 75. Venetiis
 omnes pharmacopolas consilio Gratio-
 fissimi atque Excellentissimi Collegii
 Medicorum in componendâ Theriacâ &
 Mithridatio pro veris balsami fructibus
 substituerint, id quod etiam confirmat
Georgius Melichius Augustanus & Phar-
macopeus Venerus seque aliosque loco car-
 pobalsami *baccis juniperinis* usos fuisse
 affirmat in pomposâ suâ Theriacæ anno
 1573. confectioe in urbe Venetiarum
 institutâ *Commentar. de rect. medicament.*
parandi ration. p. 83. Præterea, præ omni-
 bus verè excellunt *bacca juniperina* in
 pel-

pellendo calculo & urinis simplici modò usurpata. Hinc notum est DUCEM WÜRTEMBERGENSEM in conventu Smalcaldico docuisse B. D. LUTHERUM gravissimè ex calculi doloribus decumbentem præsentissimum esse remedium, ut fumeret recentem ollam *Juniperi* baccis recentibus ad dimidium usque impletam ac cum vino & aqua ad tertiæ partis consumptionem coqueret, hujusque decocti haustum unum vel alterum fumeret. Similem vim *Assuerus P. P. olim Rostochiensis* vidit in *Johanne Domanno, Urbium Hanseaticarum quondam Syndico Generali ac Rostochiensis Civitatis speciali*, qui, cum omnem usum medicamentorum internorum respuisset, externa verò multorum generum frustra essent admoda, tandem ex solius & simplicis infusi baccarum juniperi cum vino Rhenano facti haustu baccisque aliquot dentibus contritis & deglutitis hoc obtinuit, ut calculos cum urinâ rejecerit tam multos quàm magnos, quorum nonnulli magnitudine pisum adæquarent, nonnulli etiam superarent, & præterea calculosæ & aranosa materia & fabuli copiam propè incredibilem, sicut videri potest in disputatione *Dni. Assueri de calculo cap. 15. §. 13. Crollius in libro de Signaturis* singularem *Juniperi baccis* attribuit usum dicitque

citque experientiam demonstrare, quòd profint maximoperè à Spiritibus malignis obsessis & hancce vim illarum innata attribuit cruci, quæ in singulis baccis, præsertim majoribus conspicitur.

Noxa Juniperi.

Quemadmodum maculæ tubo Batavo in medio etiam Solis disco quandoque apparere conspiciuntur, quæ tamen notante Vossio *lib. 2. Idololatr. cap. 2. p. 313.* non sunt in Sole, sed sub sole, Lunâ tamen superiores, & videntur provenire coalescentibus pluribus corpusculis opacis, sic & has recensitas aliasque plures eximias virtutes possidet quidem Juniperus cum suis partibus, vitiiis tamen nonnullis arguitur, ideoque verè inquit Galen. *lib. XI. meth. med. cap. 12.* ὦν δυσχερὲς αὐτῶν εἶναι εὗρειν τὸ βοηθημα τοῖστων, ὁ μὴδὲν βλάπτων ὀνήνησι μεγάληως Difficillimum esse invenire remedium tale quod citra ullam lesionem & noxam magnificè proficit. Et sic in Junipero reprehenditur quòd Virgilius umbram illius cantantibus vel cunctantibus gravem appellet, & credatur umbram juniperi caput gravare & somnos inducere, quo de videri potest *Scorzon. Nobiliss. Dn. Præsidis p. 123.* unde lethæum dici ramum à Valerio Flacco *lib. 8. vers. 84.* refert Ursinus in *arbor. Bibl. cap. 18. p. 276.*

Imò

Imò & in quibusdam *Codicibus Dioscoridis* legi testatur *Olyorius in XX. Experimentis antipestulentialibus* ramenta ligni Juniperini devorata aut epota homines interimere, quod tamen falsum esse docet *Martialis*. Quin potius Decoctum ramentorum ligni Juniperini ad podagram commendet *Solen. in suis consiliis* p. 439.

Galenus lib. 2. de aliment. p. m. 383. & laudes & vitia baccarum Juniperi his verbis delineat: *Juniperi fructus acris admodum est cum exigua dulcedine & minori adstrictione, habet autem aromaticum quidam, unde constat, quod calefaciat, omne enim aroma calidum. Hepar autem & renes purgat, succos crassos, & lentos tenuat, unde medicamentis salubribus admiscetur. Ceterum alimentum præbet exiguum, ac largius sumtum mordet stomachum, caput calefacit ob idque ipsum replet infestatque doloribus, ventrem nec prurit nec cohibet, urinas tamen mediocriter vacuat. Noxæ Olei Juniperini videantur in anno secundo miscell. Curios. p. 27.*

Cum autem vitia hæc Juniperi recensita partim planè falsa, partim verò secundum quid saltem vera sint, si nempe nimio usu in abusum vertatur, quambrem etiam *D. Bauhinus* usum, seu potius abusum decocti juniperini ex baccis

D confecti

confecti improbasse *legimus cent. 6. observ. Fabric. Hilaan. obs. 51.* ideò tamen tantus Theſaurus ob has rationes non reformidandus, sed potiùs imitemur, ut aliàs ſolemus, incolas Gallix, de quibus dicitur, quòd Circio vento Regionem illorum infeſtanti, licet ædificia illorum conquaſaverit, gratias tamen egerint, quoniam ſalubritatem cœli ſui huic vento debere olim autumabant, id quod & Auguſtum Imperatorem movit, ut Circio vento templum, cùm in Galliã moraretur, & voverit & fecerit, teſtante *Senecã lib. V. Q. 9. Nat. cap. 17.* Sic & nos levibus hiſce terroribus ab uſu *Juniperi* ejuſque partium deterrere non patiamur, cùm ab omnibus periculis, mediocritatem ſi obſervemus, non ſolùm tutiſſimi eſſe poſſimus, ſed ampliſſimis quoque ipſius virtutibus frui queamus, quoniam variis inſervit medicamentis præparandis ad ſuſtentationem ſanitatis neceſſariis *Juniperus* & multas eorum formulas partes illius ingrediuntur, quas hûc referre jam non licitum, ſed ex infra dicendis clariùs patebit.

Coronidis loco addere lubet encomium ſequens, quò *Juniperum* ejuſque *baccas* deprædicat *D. Johann. Joach. Becherus in Parnaſſ. Med. Illustrat. part. 2. p. m. 43.*

Wach.

Wachholder Holz erwärmt / und
 stärckt die Nerven sehr /
 Der Dampf davon der thut der
 Pest ein Gegentwehr /
 Den Harn befördern sie / die Beer-
 lein / öfnen auch /
 Im Blehungen des Leibs sind sie
 oft im Gebrauch /
 Wachholder Oel ist zu den lahmen
 Gliedern gut /
 Es stärckt und reiniget das Herz
 und auch das Blut.

Consideratō Juniperi & partium ex qui-
 bus constat usu, nunc ad illas Juniperi
 partes, quæ illi adnascuntur, vel ex illâ
 proveniunt, accedimus harumque usum
 etiam spectamus.

Fungum, qui *Junipero* adnascitur, *Fangi Ju-*
niperini n-
ses.
 aquæ inservire ophthalmicæ dicit *Schrö-*
derus loc. sepius allegat. Tabernemontanus in
Arznei Buchs part. 1. cap. 12. p. 108. 2-
 quam ex eodem fungo manuum tremor-
 rem, si illâ hâc crebrius laventur, tollere
 testatur *Nobilissimus D. D. Martinus*
Bernhard de Bernix fascicul. 2. medica-
ment. secretior. Cnöffelianor. titul. 25. p. 184.
in appendic. ad annum sextum & septimum
Ephemerid. Med. Phys. Natur. Curiosior.
in German. de Liquore ex fungo Juniperi-
no ita differit: Liquor iste virtute eâ est

D 2

præ-

præditus, ut membris paralyticis (juncturis quotidie bis inunctis) applicatus, omnem contracturam perfectè sanet, quod certè summum est arcanum, ipsâ etiam signaturâ præbente argumentum. Quare etiam ab arthritide confectos articulos eundem liquorem restaurare & corroborare necesse est. Experimentum dictis faciet fidem.

*Sandaracæ
efficacia.*

De *Sandaracæ* Virtutibus multa passim apud Autores occurrunt, inprimis verò *Gummi* hoc discutit & condensat utileque est in capitis, dentium, pectoris, uteri, nervorum & catarrhosis affectibus internè & externè adhibitum, quin & viribus succinum æquare & in hujus defectu illi substitui posse, si dupla videlicet illius quantitas recipiatur, auctumat *Lonscerus in herbario suo p.m. 91.*

CAP. VI.

PRÆPARATA EX LIGNO JUNIPERINO RECENSET, EÂQUE, EX CORTICE ET FUNGO JUNIPERI QUÆ PARANTUR, ADJUNGIT.

Præparata ex ligno Juniperi. CUM *Juniperi* usus tam nobilis & multivarius sit, ideoque ex illa ejusque partibus & multa variaque præparantur medi-